

De opvoedidealen van millennial ouders

Deelopdracht 4 - Artikel

Thesis Pedagogische Wetenschappen - 200600042

Studenten: Renske Nutma 6495079
Anne Tricotteux 6571840

Docent: Ruben van Esch
Tweede beoordelaar: Isabelle Dielwart

Datum: 3 juli 2019

Abstract

This study about the socialization ideals of millennial parents aims to portray the millennial generation as parents. For this qualitative and exploratory study millennial parents (n=9) were interviewed about their expectations and ideals for their children, their idea of a good parent and what they believe to be the right parenting style. Generational similarities and differences as well as differences in ideals for sons and daughters were also discussed. The millennial parent seems to be an authoritative and democratic parent, who aims to be more guiding than controlling towards their children. Their endeavor is a happy, autonomous and self-developing child. There seems to be no difference in socialization ideals for sons or daughters. The generational similarities exist more within families, while the differences seem to appear distributed across the millennial generation. Millennial parents tend to reflect more on themselves in their parenting role and seem to have more conscious socialization ideals than their parents had.

Keywords: millennials, parenting, socialization ideals, generational similarities, generational differences, gender differences

Inleiding

Het zijn van een goede ouder is een streven door vele generaties heen, maar naar de millennial generatie in hun rol als ouder is nog weinig onderzoek gedaan. Immers, millennials begeven zich relatief kort in de rol van opvoeder. Wie zijn de millennial ouders, wat zijn hun opvoedidealen en hoe verschillen zij hierin van voorgaande generaties?

Ten eerste zal de millennial generatie geëxpliciteerd worden. De individuen uit deze generatie, ook wel generatie Y genoemd, zijn geboren tussen 1982 en 2000 (Howe & Strauss, 2009). Howe en Strauss (2009) hebben hen de naam ‘millennials’ gegeven, gezien zij de eerste zogenoemde ‘high school graduating class’ van het jaar 2000 zijn, de start van het nieuwe millennium. De millennial generatie wordt in eerste instantie gekenmerkt door een vroege en frequente blootstelling aan technologie, wat zowel voordelen als nadelen kent op cognitief, emotioneel en sociaal vlak door een grote afhankelijkheid hiervan (Bolton et al., 2013; Immordino-Yang, Christodoulou, & Singh, 2012). Daarnaast worden ze in de literatuur veelal omschreven als idealistisch, individualistisch en als individuen met een sterk identiteitsgevoel (Lantos, 2014; Syrett & Lammiman, 2003; Valentine & Powers, 2013). Zelfverzekerd is tevens een term die veel wordt gebruikt om de millennial te omschrijven, wat voort zou komen uit hun vertrouwen en optimisme (Kowske, Rasch, & Wiley, 2010; Ray, 2013). Deze generatie wordt bovendien gezien als de hoogst opgeleide generatie tot nu toe (Kraljevic & Filipovic, 2017). Volgens Deal, Altman en Rogelberg (2010) blijkt de millennial meer zelfvertrouwen te bezitten en assertiever te zijn dan voorgaande generaties op dezelfde leeftijd. Daar staat tegenover dat millennials ook narcistischer zouden zijn, evenals minder in staat zijn tot het tonen van empathie, en ongeduldiger zijn (Konrath, O’Brien, & Hsing, 2011; Twenge, Konrath, Foster, Campbell, & Bushman, 2008). Tot slot worden millennials omschreven als een generatie met een focus op familie en een grote gehechtheid aan een goede balans tussen werk en privéleven (Andert, 2011; Ray, 2013). Deze genoemde eigenschappen zijn voornamelijk in de werksfeer onderzocht. Echter, wat kenmerkt de millennial als ouder?

Bij de millennial ouder komt, in de literatuur, onder andere de afhankelijkheid van technologie naar voren. Volgens Ray (2013) zoekt de millennial moeder naar online gemeenschap en maakt zij veel gebruik van websites en blogs voor opvoedadvies en aanbevelingen. De millennial generatie is online actief, waarbij zij ook veel over hun kinderen op sociale media delen (Moser, Chen, & Schoenebeck, 2017). Millennials hechten veel waarde aan hun digitale sociale omgeving, maar vinden daarentegen hun offline sociale omgeving ook belangrijk (Young & Hinesly, 2012). Tevens zijn de ouders van millennials over het algemeen betrokken bij hun kinderen en passen ze vaak op hun kleinkinderen (Lerner, 2015; Ray, 2013).

Verder is duurzaam, gezond en milieubewust opvoeden een trend onder millennial ouders, wat zich bijvoorbeeld uit in biologisch en verantwoord eten voor hun kinderen (Cairns, Johnston, & MacKendrick, 2013; Ritch & Brownlie, 2016). Ook groeit de populariteit voor het genderneutraal opvoeden van kinderen onder de millennial generatie (Saguy & Williams, 2019) en worden millennials gekenmerkt door hun tolerantie en acceptatie van homoseksuele ouders en andere non-traditionele gezinstypes (Costa & Bidell, 2017; Ray, 2013). Daarbij komt dat de verhouding tussen mannen en vrouwen in deze generatie steeds meer gelijk wordt getrokken en ook het huwelijk minder belangrijk is geworden (Ray, 2013; Wang & Taylor, 2011).

Mogelijk komen de genoemde kenmerken van de millennial ouder terug in hun idealen over opvoeding. Als het namelijk om de opvoeding van hun kinderen gaat, hebben ouders vaak bewust of onbewust een ideaal voor ogen. Volgens De Ruyter (2003) zijn er twee zaken die idealen kenmerken. Ten eerste zijn idealen ideeën en opvattingen die verwijzen naar zaken die mensen beschouwen als het optimale of beste. Ten tweede wil men idealen nastreven, aangezien het ideeën zijn die nog niet gerealiseerd zijn, wat een vorm van motivatie vereist (Riggle, 2017). Idealen kunnen beschouwd worden als doelen; is een ideaal eenmaal gerealiseerd, dan is het geen ideaal meer maar de realiteit (De Ruyter, 2003). Daarbij komt dat de mate van passie voor een ideaal bepalend is voor de behoefte om het ideaal te realiseren (Sieckelinck & De Ruyter, 2009). Wat betreft het vormen van idealen, spelen ouders hier een grote rol in, gezien hun voorbeeldfunctie (Erzinger & Steiger, 2014). Kijkend naar de sociale leertheorie (Bandura, 1977) observeren en imiteren kinderen hun ouders, waardoor er een overdracht van gedragingen en idealen plaatsvindt. Uit deze uiteenzetting volgt dat opvoedidealen beschouwd kunnen worden als een subjectief construct dat verwijst naar een ideaalbeeld voor de opvoeding van een kind, waar ook de opinie over een goede ouder in meegenomen wordt (Pynn et al., 2018). Met opvoedidealen geven ouders richting aan de opvoeding van hun kind.

Om de opvoedidealen van millennials in perspectief te kunnen zetten, is het van belang om tevens een beeld van de opvoedidealen van voorgaande generaties te schetsen. Er vindt immers van ouder op kind een overdracht van idealen plaats (Bandura, 1977). Echter, idealen veranderen met de tijd en verschillen tussen generaties. Daarnaast worden idealen beïnvloedt door omgevingsfactoren zoals vrienden, familie en de samenleving (Erzinger & Steiger, 2014; Gillies, 2008), wat ook geldt voor opvoedidealen (Odenweller, Booth-Butterfield, & Weber, 2014). Ter illustratie: kinderen zonder toezicht de hele dag buiten laten spelen is verschoven van sociaal acceptabel naar grotendeels sociaal onacceptabel (Pynn et al., 2018). Er is daarnaast ook een verschuiving te zien in opvoedstijlen. Campbell en Gillmore (2007) noemen een sociaal-culturele verschuiving van autoritaire naar meer democratische opvoedingspraktijken.

De respondenten uit hun onderzoek zien zichzelf namelijk als minder autoritair dan hun eigen ouders, maar als meer autoritatief en permissief. In het algemeen zien ouders zichzelf ook betrekkelijk anders dan hun eigen ouders (Campbell & Gillmore, 2007). Babyboomers, de generatie geboren tussen 1946-1964 en veelal de ouders van millennials (Andert, 2011) hebben over het algemeen een autoritaire opvoeding ervaren, waar millennials al een meer autoritatieve opvoeding zouden hebben genoten (Campbell & Gillmore, 2007). Daarbij komt dat opvattingen over het ideale gezinsleven over tijd zijn veranderd. Babyboomers geven namelijk de voorkeur aan een traditionele rolverdeling tussen ouders, waar millennials meer open staan voor non-traditionele gezinnen en een gelijke rolverdeling (Ray, 2013; Wang & Taylor, 2011).

Hoewel in de millennial generatie de verhouding tussen mannen en vrouwen steeds meer wordt gelijkgetrokken en ook genderneutraal opvoeden een trend is (Ray, 2013; Saguy & Williams, 2019), maken zowel fysieke verschillen als sociaal-culturele invloeden dat er sprake is van een verschil in sekse (Wood & Eagly, 2012). Een verschillende voorkeur voor fysieke activiteiten door jongens en meisjes behoort hier bijvoorbeeld toe, wat vooral te wijten is aan een verschil in de perceptie van het kind (Martínez-Andrés, Bartolomé-Gutiérrez, Rodríguez-Martín, Pardo-Guijarro, & Martínez-Vizcaíno, 2017). Ook hebben jongens en meisjes over het algemeen verschillende voorkeuren in speelgoed (Li & Wong, 2016). Het is daarom niet verrassend dat er nog steeds veel gestereotypeerd wordt in speelgoed voor kinderen door hun ouders (MacPhee & Prendergast, 2019). Daarbij komt dat er recentelijk is aangetoond dat moeders meer geld uitgeven aan hun dochters, en vaders meer aan hun zonen (Nikiforidis, Durante, Redden, & Griskevicius, 2018). Naast bovengenoemde verschillen, zijn er ook sekseverschillen in de omgang tussen ouder en kind op te merken. Ter illustratie zijn ouders doorgaans voorzichtiger met dochters dan met zonen (Endendijk, Groeneveld, & Mesman, 2018). Daar staat tegenover dat de ouderlijke controle op zonen en dochters sekse-onafhankelijk blijkt te zijn (Endendijk, Groeneveld, Bakermans-Kranenburg, & Mesman, 2016). Ook blijkt uit recent onderzoek naar het effect van de opvoeding op sociale competenties van kinderen, dat de interactie tussen ouder en kind sekse-onafhankelijk is (Spruijt, Dekker, Ziermans, & Swaab, 2019). Deze tegenstrijdigheden op het gebied van sekseverschillen zijn een aanleiding om te onderzoeken of er sprake is van een verschil in de idealen die millennial ouders voor hun zonen en dochters hebben.

Gezien ideeën over opvoeding veranderen met de tijd, brengt het opvoeden van een kind als millennial nieuwe uitdagingen en daarmee ook nieuwe idealen met zich mee. Nu is de millennial generatie voornamelijk op de werkvloer onderzocht en is het nog een vraag of de bijbehorende eigenschappen te vertalen zijn naar hun rol als opvoeder. Het onderzoeken van de

millennial als ouder maakt inzichtelijk waar deze generatie naar streeft in het opvoeden van hun kinderen. Bovendien is dit relevant voor eenieder in het pedagogisch werkveld die met millennial ouders werkt, zodat deze professionals zo goed mogelijk in kunnen spelen op de beleving en behoeften van deze nieuwe generatie ouders. Het doel van dit onderzoek is dan ook om de opvattingen van millennial ouders over opvoedidealen samen te brengen en tezamen een beeld van deze generatie als ouder te schetsen. Uit dit doel volgen de onderzoeksvragen: “Wat zijn de opvoedidealen van millennial ouders?”, “In hoeverre verschillen de opvoedidealen van millennial ouders voor hun zonen en dochters?” en tot slot: “In hoeverre verschillen de opvoedidealen van millennial ouders met voorgaande generaties?”.

Methoden

In dit onderzoek zal een beeld worden geschetst van de millennial generatie in hun rol als ouder door hun opvattingen en belevingen omtrent opvoeding en opvoedidealen te bevragen en te verzamelen. Dit exploratieve onderzoek naar millennial ouders en hun opvoedidealen is een inductief onderzoek, kwalitatief van aard. Daarnaast bevat het onderzoek een vergelijkend element. Middels semi-gestructureerde interviews is er in de natuurlijke context ingegaan op de persoonlijke ervaringen van de respondenten. Er is gebruik gemaakt van een topic/vragenlijst, waarop vragen en onderwerpen staan die aan bod zijn gekomen. Tevens is er ruimte geweest voor inbreng van de respondent. Om de respondent zo min mogelijk te belasten, maar toch voldoende informatie te verzamelen, hebben de interviews gemiddeld 35 minuten geduurd. De interviews zijn individueel afgenomen en hebben plaatsgevonden op een door de respondent gekozen locatie: bij hen thuis of op hun werkplek. Door de respondent de keuze te geven, konden zij zich in een veilige omgeving begeven waarin zij zich op hun gemak voelden. De respondenten zijn tijdens het interview bevraagd over opvoedidealen; deze term zal verderop geoperationaliseerd worden.

De populatie van onderzoekseenheden zijn ouders (man/vrouw) geboren tussen 1982 en 2000 met minimaal één kind van 4 jaar of ouder. Er is voor een leeftijdsgrens van het kind gekozen zodat ouders de tijd hebben gehad om opvoedidealen te ontwikkelen. Middels een gemakssteekproef is uit deze populatie een selecte steekproef getrokken van elf respondenten, waarvan twee respondenten zich hebben teruggetrokken. Van de deelnemende respondenten zijn er acht via het eigen netwerk van de onderzoekers benaderd. Uit deze respondenten volgde een sneeuwbalsteekproef, waardoor er nog één respondent gevonden is. De respondenten (n=9) hebben een gemiddelde leeftijd van 35 jaar (m=35.33) en hebben één tot drie kinderen (m=2.44). De grote meerderheid is vrouw (n=8). De burgerlijke staat van de ouders is

voornamelijk getrouwd (n=6) en de overige ouders zijn verloofd, samenwonend of alleenstaand. De kinderen van de respondenten gaan naar het regulier basisonderwijs (n=7) of naar de vrije school (n=2).

In dit onderzoek ligt de nadruk op het begrijpen van de onderzoeksgroep. Deze nadruk maakt het een kwalitatief onderzoek, wat de meest geschikte manier is om opvattingen en ideeën te verzamelen (Boeije, 2016). Het meetinstrument en de analysetechniek sluiten daarbij aan en zorgen ervoor dat het onderzoek een geldig antwoord geeft op de onderzoeksvragen. De externe validiteit zal beperkt zijn, gezien de selecte methode en de steekproefgrootte. Het uitwerken van de constructen heeft geleid tot alomvattende interviewvragen welke geen overbodige informatie opleveren. Op deze manier is er gezorgd voor een hoge inhoudsvaliditeit. Beide onderzoekers hebben de interviews uitgewerkt middels open, axiaal en selectief coderen volgens Boeije (2016). Er is geïnvesteerd in een hoge interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. De stappen die hiervoor zijn ondernomen zijn het individueel analyseren van het eerste transcript, om dit vervolgens te vergelijken en bespreken en te bepalen of beide onderzoekers de gegevens op dezelfde wijze hebben geïnterpreteerd. Vervolgens is het proces individueel hervat. Het gebruik van de topiclijst tijdens de interviews draagt tevens bij aan een hoge interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. Er is sprake van een hoge betrouwbaarheid doordat de onderzoekers transparant te werk zijn gegaan, nauwkeurig een logboek bij hebben gehouden, de interviews met audioapparatuur op hebben genomen en de ruwe data van het onderzoek hebben bewaard.

In de poging de onderzoeksvraag te beantwoorden zijn de volgende constructen uitgewerkt: opvoedidealen, millennials, sekseverschillen en generationele verschillen. Idealen zijn ideeën en opvattingen die verwijzen naar zaken die mensen beschouwen als het optimale of het beste (De Ruyter, 2003). Een opvoedideaal is een subjectief construct dat verwijst naar een ideaal van ouders en hun opinie over een goede ouder (Pynn et al., 2018). Dit construct wordt uiteengezet in de volgende elementen: eigenschappen van een goede ouder, visie over de juiste opvoedstijl en het gewenste toekomstbeeld en verwachtingen voor het kind. Uit deze conceptualisering zijn interviewvragen voortgekomen welke deze elementen meten. Uiteindelijk is door middel van de analysetechniek coderen een beeld geschetst van de opvoedidealen van millennials.

Millennials zijn alle individuen geboren tussen 1982 en 2000 (Howe & Strauss, 2009). Millennial ouders zijn individuen die in deze tijd geboren zijn en kinderen hebben. Het geboortjaar van de respondent volstaat om te bepalen of zij tot de onderzoekspopulatie behoren.

Dit onderzoek bevat twee vergelijkende elementen. Het eerste vergelijkend element is sekseverschil, wat het verschil in idealen voor dochters en zonen zal betreffen. In het interview zijn er vragen gesteld over de idealen voor de zonen en dochters van de respondenten en de manier waarop zij hier verschil in ervaren. Tijdens de analyse is er gekeken naar de mate waarin de idealen voor zonen en dochters van elkaar verschillen. Het tweede vergelijkend element in dit onderzoek is gericht op generationele verschillen. Generationele verschillen hebben betrekking op de verschillen tussen opvoedidealen van millennial ouders en hun beleving van de opvoedidealen van hun eigen ouders. Er is aan de respondenten gevraagd welke verschillen en overeenkomsten zij zien tussen de genoten opvoeding en de manier waarop zij hun eigen kinderen opvoeden. Er heeft een analyse plaatsgevonden over de verschillen en mogelijke overname van opvoedidealen. Per respondent zijn deze verschillen binnen de eigen familie bekeken. Tevens is er binnen de gehele steekproef gekeken of het mogelijk is een uitspraak te doen over het verschil in opvoedidealen tussen generaties.

Het onderzoek voldoet aan de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO; 2017) wat betreft de ethische aspecten van het onderzoek. De onderzoeksresultaten zijn anoniem en vertrouwelijk verwerkt. De respondenten zijn vooraf om toestemming gevraagd voor deelname aan het onderzoek middels het ondertekenen van een *informed consent* formulier. De onderzoekers zijn zich er bewust van dat het onderzoek de respondenten mogelijk heeft belast gezien het hen tijd en energie kost. Ook is het mogelijk dat de persoonlijke gespreksonderwerpen emoties hebben opgeroepen bij de respondent. De onderzoekers hebben daarom een respectvolle en neutrale doch nieuwsgierige houding aangenomen waardoor de respondent de vrijheid en ruimte heeft gekregen om antwoord te geven.

Resultaten

De resultaten zijn verkregen middels semi-gestructureerde interviews, waarbij de respondenten zijn bevraagd naar hun opvattingen omtrent hun generatie en opvoedidealen. Alle respondenten (n=9) behoren tot de millennial generatie. In eerste instantie geven de respondenten aan geen beeld te hebben bij de millennial generatie en geen besef dat zij hiertoe behoren. Ter illustratie zijn er door de interviewers een aantal kenmerken van millennials uit de literatuur genoemd, zoals geboren tussen 1982 en 2000, opgroeien met technologie, zelfverzekerdheid, individualisme, het zoeken naar online gemeenschap en een grote tolerantie en acceptatie van non-traditionele gezinstypes. Ouders geven vervolgens aan dat zij deze kenmerken herkennen in henzelf en bij hun leeftijdsgenoten.

Toch wel zeker ja, [...] ik ben bijvoorbeeld wel wat individualistischer. M, 34
Daar voegen zij aan toe dat millennials veel keuzestress en verplichtingen ervaren, door hoge verwachtingen en sociale druk.

Je moet sporten, gezond eten. Je moet carrière maken, een leuke collega zijn. Een goede vriendin zijn, goede partner, minnares. Overall liggen verwachtingen heel hoog. En er is zoveel keuzestress. Dat je niet meer weet welke kant je soms op moet. V, 35

Daarnaast beschrijven de respondenten millennials als idealistisch, evenals maatschappijkritisch.

Dus we zijn idealistisch, wij moeten nog mee in een systeem waar we het eigenlijk niet mee eens zijn. Ik denk dat we maatschappij- en systeemkritischer zijn. V, 36

Een respondent benoemt dat millennials, in vergelijking met voorgaande generaties, het graag anders en beter willen doen in het ouderschap.

Dat we het allemaal heel graag, heel goed willen doen. [...] Ik geloof ook dat dat ook zelfs weer bij de millennials hoort, dat we allemaal denken dat we het helemaal anders doen dan de rest. V, 36

Tot slot wordt benoemd dat de millennial veel reflecteert en bezig is met zelfontwikkeling en zelfontplooiing.

Ik neem niks voor lief of ik denk na over keuzes, ik reflecteer heel veel. Ik ben ook wel analyserend. V, 35

Samenvattend kan gesteld worden dat de respondenten zich grotendeels herkennen in de kenmerken van een millennial. Een kritische blik naar de maatschappij en naar zichzelf, jezelf ontwikkelen en veel verplichtingen ervaren, zijn kenmerken die door veel respondenten benoemd worden.

Kindgerichte idealen

In de interviews is er naar opvoedidealen gevraagd door de respondent een beeld van het gewenste toekomstbeeld en verwachtingen voor het kind te laten schetsen, evenals eigenschappen van een goede ouder en wat zij zien als de juiste opvoedstijl. Tevens is er gevraagd of deze idealen overeenstemmen met hun ouders uit voorgaande generaties. De idealen die benoemd zijn, zijn kindgerichte idealen. De wens van ouders dat hun kind gelukkig is met zichzelf, in relaties en in zijn of haar werk, is door de meerderheid van de respondenten als eerste ideaal benoemd.

Ik hoop gewoon heel erg dat ze straks later iets gaat doen waar ze gewoon heel blij en enthousiast van wordt. Iets wat je met passie kan uitvoeren. Dat zijn van die doodoeners he, je wilt uiteindelijk gewoon dat je kind gelukkig is, en een beetje makkelijk door het leven fietst. V, 36

Verder benoemen drie respondenten dat zij het belangrijk vinden dat hun kind mondig is, om

zichzelf staande te houden in de maatschappij.

Want dat is wat kinderen ook wel nodig hebben straks in de maatschappij. [...] dat je voor jezelf moet opkomen. Echt je woordje moet klaar staan, en ook wel een beetje brutaal mag zijn. V, 35

De respondenten streven naar zelfvertrouwen, zelfstandigheid en het ontwikkelen van talenten bij hun kind. Het streven naar zelfstandigheid wordt daarnaast ervaren als een overeenkomst met hun ouders uit voorgaande generaties.

Dat 'ie zichzelf kan zijn, gelukkig is met zichzelf en doet waar 'ie energie van krijgt. Dus z'n talenten ontwikkelt. V, 35

Ik ben wel heel zelfstandig opgegroeid [...] Ik wil ook dat mijn kinderen zelfstandig zijn. V, 35
Deze zelfstandigheid, ontwikkeling en ontplooiing vraagt volgens zeven respondenten om een ouder die meer begeleidend dan sturend is, wat door hen als ideale manier van opvoeden wordt gezien.

Dus dat je je kinderen niet jezelf meegeeft, maar zelfvertrouwen. Niet jouw gedachten meegeeft, maar zelf leert denken. [...] Je bezit ze niet. Kinderen zijn niet van jou. Je hebt ze gekregen, het is je taak om ze groot te brengen, en daarna is het vooral jouw taak om ze los te laten en als het ware te lanceren. V, 36

Het gebouw staat in de steigers en zo langzamerhand groeit het gebouw maar dan worden de steigers, de steiger ben ik dan als ouder, dat worden er steeds minder zodat het steeds meer zelf kan en minder afhankelijk wordt van de ouder. Maar je staat er wel altijd omheen, je bent er altijd bij, je zorgt voor de veiligheid en op een gegeven moment is het gebouw klaar. M, 34
Waar het merendeel van de respondenten geen geloof of stroming aanhoudt in de opvoeding, zijn er twee respondenten wiens idealen raakvlakken hebben met het christelijk geloof. Eén respondent streeft ernaar het geloof als leidraad in de opvoeding te hanteren, terwijl de ander moeite heeft met het overdragen van een geloof op een kind.

Er zijn bepaalde idealen in zo'n bijbel of bepaalde verhalen en contexten waar wij dan wel raakvlakken mee hebben. M, 34

Terwijl ik wel zelf geloof, en ik gun het hem wel om een geloof te hebben, maar ik gun hem ook een vrije geest. V, 36

Daarnaast heeft een tweetal respondenten antroposofische opvoedidealen, waarin onder andere de natuur een grote rol speelt. Bij één van hen komt naar voren dat niet-vaccineren hiertoe behoort.

Het gaat tegen m'n complete gevoel in [het vaccineren]. En ik geloof gewoon heel erg in de natuur. En ik geloof in het zelfhelend vermogen van ons lichaam.[...] Waarom zouden wij niet volmaakt geboren zijn? V, 35

Kortom, de respondenten hebben bewuste, kindgerichte idealen die gericht zijn op autonomiebevordering en zelfontwikkeling. Deze idealen lijken voor alle respondenten te

gelden, ondanks hun verschillende (geloofs-)overtuigingen en leefstijlen.

Idealen van voorgaande generaties

Naast het bevragen van de opvoedidealen van de respondenten, is er ook expliciet gevraagd naar de opvoedidealen van hun eigen ouders om een vergelijking te kunnen maken tussen millennials en voorgaande generaties. Een groot deel van de respondenten benoemt geen eenduidig beeld van de opvoedidealen van hun ouders te hebben.

I: Denk je dat jouw ouders bewuste opvoedidealen hadden?

R: Nee. Ik denk dat ze zelf ook echt een beetje overvallen zijn van oh ja, dit zijn dus kinderen. Shit. V, 36

Wanneer de respondenten nadenken over de idealen die hun ouders mogelijk hebben gehad, komen ze vooral op het voldoen aan basisbehoeften, zoals een veilig thuis bieden aan de kinderen en de wens dat hun kind een baan, huis, partner en kinderen krijgt.

Nou mijn vader was meer denk ik van het plaatje, als ze maar goed terechtkomen: huisje boompje, beestje. V, 34

Een aantal respondenten dat wel een beeld heeft van de opvoedidealen van hun ouders, geeft aan dat hun ouders idealen op het gebied van zelfontwikkeling bezaten en gericht waren op vernieuwing. Dit ideaal komt overeen met hun eigen idealen.

Ik denk dat zij vooral iets hebben nagestreefd wat hun ouders dan weer niet hebben gedaan [...] En dus heel erg zaten op de zelfontwikkeling. V, 36

Naast de overeenkomstige idealen op het gebied van zelfontwikkeling, zijn er ook twee respondenten die de liefde voor muziek van hun ouders hebben meegekregen en willen overdragen op hun kinderen. Het lijkt daarom dat overeenkomsten vooral binnen families worden overgedragen.

Muziek, is ook een grote overeenkomst. Dat probeer ik natuurlijk ook wel echt mijn kinderen bij te brengen, dat heb ik ook gehad. V, 36

Samengevat zijn er naast enkele overeenkomsten binnen families, veelal verschillen tussen de opvoedidealen van millennial ouders en hun ouders uit voorgaande generaties. De idealen van ouders uit voorgaande generaties zijn met name gericht op basisbehoeften. Enerzijds geven respondenten aan dat zij onbewust de idealen van hun ouders overnemen, anderzijds benoemen ze ook een aantal dingen bewust anders aan te pakken in de opvoeding.

Nee, doe je onbewust [idealens overnemen]. Ik heb altijd geroepen ik ga niet zoals mijn ouders doen. En daar vecht je keihard tegen, en dat doe je vooral in de puberteit en als je net een kindje krijgt. En je betrapt elkaar erop dat je dingen van je ouders toch terug ziet in jezelf. [...] Maar ik doe ook echt wel dingen bewust anders. V, 34

Een reden om de opvoeding bewust anders aan te pakken dan hun ouders is volgens een aantal respondenten hun problematische jeugd geweest, waardoor zij ernaar streven het ‘beter’ te doen.

R: Ik had geen veiligheid, en er was geen basis. Dus dat is eigenlijk wel het belangrijkste.

I: Dus dat is dan ook wel het verschil met hoe jij je kinderen nu opvoedt, dat je die basis en die veiligheid wel kunt bieden?

R: Ja, dat is heel erg de bedoeling. Ik wil dat echt doorbreken. [...] Dat is mijn missie. Om het beter te doen. V, 36

Opvoedstijl: hoe wordt er vormgegeven aan deze idealen?

Om de vraag te beantwoorden hoe ouders vorm geven aan deze idealen, is er gevraagd naar de gehanteerde opvoedstijl. De meerderheid van de respondenten benoemt dat zij grenzen stellen en regels hanteren, waardoor er structuur, regelmaat en rust voor het kind ontstaat.

Een stukje ouderwetse regels erin houden. Met het inderdaad niet te veel aanbieden en rust, regelmaat, duidelijkheid. V, 34

Daarnaast streven de respondenten naar een democratische opvoeding, waarbij ruimte is voor emoties en gesprek. Samen met de structuur die ouders hun kinderen bieden duidt dit op een autoritatieve opvoedstijl. Hierin verschillen de respondenten met hun eigen ouders, naar de beleving van de respondenten hebben hun eigen ouders namelijk een meer autoritaire opvoeding gehanteerd.

Aan de andere kant probeer ik ze niet bij alles weg te houden. Als er iets ergs gebeurt in de familie, dan wil ik daar ook wel open over zijn. Terwijl ik denk dat ik vroeger veel meer het idee had van als je problemen had, dan praatte je daar niet over, ook niet in het gezin. V, 37

R: Naar mijn idee hadden wij thuis nog minder te zeggen. Dat het wel zo was van nou weetje, wij zijn de ouders. [...] En ik denk dat wij meer in overleg doen.

I: Wat meer democratisch dus?

R: Ja. V, 36

Ook het toegeven van eigen fouten als ouder is iets wat een aantal respondenten doen en belangrijk vinden, maar niet hebben ervaren in hun genoten opvoeding.

En wat ik heel erg doe, in tegenstelling tot mijn eigen moeder bijvoorbeeld, is ook mijn eigen fouten toegeven. V, 36

Om te bepalen wat een ouder nodig heeft om aan deze opvoedstijl te voldoen, is er gevraagd welke eigenschappen de respondenten toeschrijven aan een goede ouder. De respondenten geven aan dat een goede ouder kijkt naar de behoefte van het kind als individu, wat tevens als een onderdeel van de gehanteerde opvoeding benoemd wordt.

Ik denk wat een goede ouder maakt, is dat je kan zien wat het kind nodig heeft. We hebben er natuurlijk drie, en ze vragen alle drie iets anders. Dus de één moeten we echt wel wat strakker

houden, en de ander moeten we juist veel meer stimuleren om gewoon lekker er op uit te gaan. Ik denk dat dat een kwaliteit is, dat je dat als ouder kan. V, 36

Ik kijk echt naar het kind, en dan denk ik wat heeft mijn kind nodig. V, 35.

Daarnaast wordt de goede ouder omschreven als geduldig, duidelijk en heeft hij vertrouwen in zijn kind.

Geduld is heel belangrijk. Vertrouwen in je kind, je kind vrij durven laten gaan. Duidelijkheid vind ik heel belangrijk. V, 35

Kortom, de respondenten geven middels een democratische en autoritatieve opvoedstijl vorm aan hun idealen. De rol van de ouder is hierin meer begeleidend dan sturend. Hierin verschillen zij van hun ouders uit voorgaande generaties, waar een meer autoritaire opvoeding gehanteerd werd. Wat betreft de eigenschappen van een goede ouder benoemen de respondenten eigenschappen waarover zij zelf ook zeggen te beschikken, wat erop duidt dat zij grotendeels aan hun ideaal lijken te voldoen.

Idealen en sekseverschillen

Alle respondenten geven aan voor hun zonen en dochters dezelfde idealen te hebben. Hierin benoemen zij dat sekse geen rol speelt. Echter, meerdere ouders geven vervolgens aan dat er een verschil zit in de manier waarop zij hun zonen en dochters opvoeden. Het meer beschermend opvoeden van hun dochters dan zonen is hier een voorbeeld van.

Dat is echt een soort oer-ding wat in mij zit. [...] Er is een soort extra bezorgdheid ofzo, wat ik bij meisjes heb. Ik weet ook niet waar dat vandaan komt. M, 34

Ook geeft een enkele moeder aan dat zij verwacht dat haar partner meer bezorgd zal zijn richting hun dochter dan hun zonen.

Al geloof ik wel dat hij wat voorzichtiger gaat zijn met zijn dochter, dan met z'n zoons. [...] Maar dat is dan ook meer misschien zo'n mannending dat je wil dat je dochter niks overkomt. V, 36

Naast het meer beschermend opvoeden van dochters, is er tevens een respondent met een specifieke verwachting voor haar zoon. Zij wil idealiter niet dat haar zoon zich 'vrouwelijk' gaat gedragen.

Ik wil dan ook niet dat hij te verwijfd wordt ofzo. Het is echt een jongen en ik wil er ook echt een jongen van maken. V, 34

Waar bovenstaande ouders verschil zien in sekse, zijn er twee respondenten die oorspronkelijk als ideaal hadden om hun kinderen genderneutraal op te voeden. Zij geven echter aan dat dit een lastige opgave bleek te zijn, gezien ook zij wel degelijk verschil ervaren tussen hun zonen en dochters. Daarom hebben zij het genderneutraal opvoeden losgelaten.

Ik heb een poging gedaan om ze soort van neutraal op te voeden, nou zie ik dat het toch ook gewoon, jongens echt gewoon anders zijn doordat ze jongens zijn. [...] Veel ruwer, en veel fysieker. [...] Het

is gewoon heel anders, andere manieren. Maar, ik wil eigenlijk wel proberen dat onze dochter hetzelfde behandeld wordt of benaderd wordt dan onze zoons. V, 36

Al met al geven de respondenten aan verschil te ervaren in de wijze waarop zij omgaan met hun zonen of dochters, maar dit sekseverschil heeft geen invloed op hun opvoedidealen.

Technologiegebruik

Gezien de millennial generatie opgegroeid is met technologie en het zoeken naar online opvoedadvies kenmerkend zou zijn voor millennial ouders, is dit bevestigd tijdens de interviews. Vijf respondenten geven aan dat zij online naar opvoedadvies en ideeën over opvoeding zoeken, terwijl een paar respondenten benoemen dit niet te doen.

Ik volg ook via Instagram en Facebook bepaalde opvoedsites. [...] Bijvoorbeeld Kiind. V, 34
Daarentegen geven de ouders aan kritisch te zijn op wat ze online tegenkomen en hier vervolgens hun eigen draai aan te geven.

Dus ik lees wel dingen en ik hoor ook dingen om me heen, of ik lees inderdaad op Google zo'n advies. Maar daar geef ik wel een beetje mijn eigen draai aan, want ik kijk echt naar het kind. V, 35
Naast het zoeken naar online opvoedadvies, zoeken een paar respondenten actief naar online gemeenschap met andere ouders, voor contact en steun.

We hebben allemaal zo'n clubje van onze zwangerschap en dat begon ooit op een forum. [...] Dus vijf jaar lang heb ik elke dag met een groep van negen vrouwen door het hele land contact over hoe het gaat. V, 36

Door deze online toegang beschikken de respondenten, in vergelijking met voorgaande generaties, over meer informatie omtrent opvoeden en kunnen zij bewuster bezig zijn met hun ouderschap en de opvoeding van hun kind.

Nou, ik vind het wel heel fijn, dat er zoveel informatie is. [...] Dat je weet dat je kan kiezen wat voor opvoeding je geeft. Want ik denk dat het, dat het hiervoor heel erg is geweest van, nou ja, je krijgt een kind en we weten een beetje a la dokter Spock, of van je ouders hebt meegekregen hoe het wel of niet hoort. En dat doe je. En nu kan je er gewoon van tevoren bewust mee bezig zijn, en gedurende bewust mee bezig zijn en dat vind ik wel heel mooi. V, 34

In de huidige technologische maatschappij is het onvermijdelijk dat ook de kinderen van de respondenten gebruik maken van technologie. Aan de respondenten is gevraagd of en hoe zij dit reguleren. De manier waarop zij dit reguleren loopt uiteen, van zeer strikte regels tot soepele regels.

Er zit één spelletje op [de iPad] dat wij dan hebben uitgekozen, dat voor hen nog wat stimulerend is. En dan mogen ze in het weekend één spelletje doen. Daar zijn we wel strikt in. V, 36

Ja, de ene dag zal het wel 10 minuten langer zijn dan de andere dag. Maar we hebben geen wekker ofzo, of app die dan de tablet afsluit. V, 37

Kortom, over het algemeen hebben de respondenten meer toegang en mogelijkheden wat betreft het zoeken naar advies over opvoeding en online contact met andere ouders, in vergelijking met voorgaande generaties. De meeste respondenten maken hier gebruik van. Het technologie gebruik van hun kinderen wordt op uiteenlopende wijze gereguleerd.

Reflectie binnen het ouderschap

De respondenten reflecteren in het algemeen veel op zichzelf en in hun rol als ouder en zijn bewust bezig met het ouderschap. Zij zien namelijk in dat, ondanks dat zij in grote mate aan hun ideale manier van opvoeden voldoen, dit niet altijd haalbaar is gezien de stress en drukte uit het alledaagse leven, de combinatie werken en kinderen, of wanneer een kind extra zorg nodig heeft.

Kijk, wat altijd een wrijving zal zijn, is combinatie werk en kinderen. Want er komt altijd wel een mailtje binnen, terwijl ik ook wel veel bij de kinderen ben, maar ik werk eigenlijk ook veel, dus ik doe het altijd alles tegelijkertijd. [...] Dus dan alles bij elkaar, dan wordt je opeens de moeder die je niet had willen zijn. V, 36

Je wilt op een bepaalde manier opvoeden. Maar ik kan niet de moeder zijn die ik wil zijn omdat het echt een meisje is die erg hooggevoelig en hoogbegaafd is. V, 34

Zelfreflectie op de rol als ouder is tevens teruggekomen als een eigenschap die een goede ouder behoort te hebben volgens de respondenten.

R: Ik denk dat dat misschien ook wel een goede kwaliteit is, als ouder, dat je kan kijken naar hoe doen wij het nou, of hoe doe ik het nou.

I: Blijven reflecteren op jezelf?

R: Ja! Dat ja. V, 36

Ook tijdens het bespreken van generationele verschillen, worden reflecteren en bewust ouderschap benoemd. Alle respondenten zien zichzelf als bewuste opvoeders en staan veel stil bij hun rol als ouder. Voor een aantal van hen is dit in tegenstelling tot hun eigen ouders, die vrij weinig op zichzelf in de ouderrol reflecteerden. Echter, een paar respondenten geven aan dat hun ouders wel degelijk met zelfreflectie omtrent het ouderschap bezig waren.

En onze ouders, en de generatie daarvoor al helemaal.. Nou jonge, die.. Ja god, je kreeg kinderen, en die moest je te eten geven, die waren gevoed, niet opgevoed. V, 36

Dus mijn moeder was veel aan het reflecteren. Met ons d'r over hebben, veel praten. V, 35

Een ander generationeel verschil is de verdeling van de opvoeding binnen het gezin. Waar een aantal respondenten alleen door hun moeder zijn opgevoed, voeden zij hun eigen kinderen bewust samen met hun partner op en nemen zij samen de ouderrol op zich.

Mijn moeder was echt altijd thuis. [...] Die werkte nooit. [...] M'n vader kwam laat uit zijn werk dus die heeft ons eigenlijk ook niet echt opgevoed. V, 34

Wij zijn ook wel echt samen opvoeders. Ook al werkt hij wel fulltime, ik werk ook. We zijn allebei druk. We doen het echt samen. V, 34

Samenvattend kan er gesteld worden dat de respondenten bewust samen opvoeden met hun partner, bewust de ouderrol op zich nemen en veel reflecteren op hun rol als ouder. Hierin verschillen zij over het algemeen met voorgaande generaties, waar de opvoeding meer een taak van alleen de moeder was en er in minder mate gereflecteerd werd op de ouderrol.

Conclusie en discussie

In dit onderzoek is gepoogd een antwoord te vinden op de onderzoeksvraag ‘Wat zijn de opvoedidealen van millennial ouders?’, waarbij er zowel naar verschil in idealen voor zonen en dochters is gekeken als naar generationele verschillen. In het kort lijkt de millennial ouder een autoritatieve en democratische ouder, die zijn kind meer wil begeleiden dan sturen. Hun kindgerichte opvoedidealen zijn sekse-onafhankelijk met een focus op zelfontwikkeling en autonomie. Millennial ouders verschillen hiervan met voorgaande generaties, wiens idealen meer gericht waren op basisbehoeften.

Millennial ouders hebben bewuste en doordachte opvoedidealen. Wat betreft het gewenste toekomstbeeld en verwachtingen voor hun kind, vinden millennial ouders het belangrijk dat hun kind geluk zoekt in zichzelf, relaties en werk, oftewel de algehele kwaliteit van zijn of haar leven in een positieve mate beoordeelt (Veenhoven, 1984). Zij streven naar het grootbrengen van een autonoom kind met zelfvertrouwen en willen hun kind de ruimte bieden voor zelfontplooiing. De ouders hechten belang aan de assertiviteit en weerbaarheid van hun kind, gezien de individualistische aard van de huidige maatschappij (Valentine & Powers, 2013). De millennial ouder streeft naar een democratisch gezinsfunctioneren, waarin aandacht is voor de behoeften van het kind als individu en waar ruimte voor gesprek en emoties gecreëerd wordt. Hieruit kan geconcludeerd worden dat millennial ouders streven naar een autoritatieve opvoedstijl (Baumrind, 1966). Volgens de millennial ouder biedt een goede ouder een duidelijke structuur met ruimte en rust voor het kind. Daarnaast kijkt een goede ouder naar de specifieke behoeften van het kind, is hij geduldig en heeft hij vertrouwen in zijn kind. Transparantie en integriteit zien millennial ouders ook als belangrijke eigenschappen. Over het algemeen voldoen de ouders aan deze eigenschappen, waardoor geconcludeerd kan worden dat de millennial ouder zichzelf een goede ouder vindt. Maar millennial ouders zijn ook reëel en reflecteren veel op zichzelf in hun rol als ouder, waardoor zij inzien dat zij niet altijd kunnen voldoen aan hun eigen verwachtingen en hun streven. Zelfreflectie zien zij dan ook als een eigenschap van een goede ouder, om zichzelf te blijven ontwikkelen en dichter bij hun

opvoedidealen te komen. Hieruit blijkt dat zij met passie hun idealen nastreven, wat bepalend is voor de behoefte om een ideaal te realiseren (Sieckelink & De Ruyter, 2009). Het lijkt daarom waarschijnlijk dat de millennial ouder zijn opvoedidealen grotendeels zal weten te verwezenlijken.

De millennial ouder maakt geen onderscheid in idealen voor zonen en dochters. Echter, de ouders zien wel degelijk verschil in sekse tussen hun kinderen en blijken anders om te gaan met hun zonen en dochters. De huidige trend van het genderneutraal opvoeden (Saguy & Williams, 2019) lijkt daarom niet van toepassing te zijn op de ouders uit de steekproef van dit onderzoek. Overeenkomstig met de literatuur worden meisjes bijvoorbeeld meer beschermend opgevoed dan jongens, waar vooral vaders voorzichtiger zijn met hun dochters (Endendijk, Groeneveld, & Mesman, 2018; Wilson, Dalberth, & Koo, 2010). Concluderend hebben de sekseverschillen, die millennial ouders tussen hun zonen en dochters ondervinden in de opvoeding, geen invloed op de opvoedidealen die zij nastreven.

Millennial ouders streven er naar de opvoeding van hun kinderen bewust samen met hun partner aan te pakken, waarin zij verschillen zien met hun ouders uit voorgaande generaties, die een meer traditionele rolverdeling kenden. Deze gelijke rolverdeling in het gezin van de millennial, in tegenstelling tot bijvoorbeeld babyboomers, komt overeen met de literatuur (Ray, 2013; Wang & Taylor, 2011). Daarnaast lijken millennial ouders zich meer te presenteren als zichzelf in hun rol als ouders, waarmee ze zich integer en transparant opstellen naar hun kinderen, door bijvoorbeeld hun eigen fouten toe te geven. Deze kwetsbaarheid en nabijheid met het kind staat in contrast met hoe de meeste ouders van de respondenten de rol van ouder op zich namen, zij stelden zich namelijk meer autoritair op. Deze verschillen zijn overeenkomstig met bevindingen uit de literatuur, er vindt namelijk een verschuiving van autoritaire naar meer democratische opvoedingspraktijken plaats (Campbell & Gillmore, 2007). Echter, in de literatuur komt ook veelal terug dat millennials zelf al een meer autoritatieve opvoeding zouden hebben genoten (Campbell & Gillmore, 2007). Mogelijk is dit te verklaren doordat ouders zich in het algemeen betrekkelijk anders zien dan hun ouders, waardoor zij een vertekend beeld kunnen hebben (Campbell & Gillmore, 2007). Een ander generationeel verschil is de mate van zelfreflectie, gezien millennial ouders ook samen reflecteren op hun rol als ouders, door een meer gelijke rolverdeling binnen het gezin. Zij hebben hierdoor ook bewuste en doordachte opvoedidealen, waarmee zij verschillen met de idealen van hun ouders, die meer gericht zijn op basisbehoeften. De opvoedidealen van de millennial ouder zijn niet alleen tot stand gekomen door hun familie, netwerk en bijvoorbeeld boeken, maar in tegenstelling tot hun ouders hebben ze ook onbeperkt online toegang tot ideeën omtrent opvoeden. Overeenkomsten

tussen de millennial ouders en voorgaande generaties lijken in mindere mate voor te komen. De overeenkomsten lijken met name binnen families overgedragen te worden, zoals de liefde voor muziek. De generationele verschillen zijn veelal bewuste keuzes van de millennial ouder. Millennial ouders willen het dus graag anders doen dan hun eigen ouders, wat ook overeenkomt met het individualistische aspect van de millennial generatie (Lantos, 2014; Valentine & Powers, 2013).

Tot slot komt de omschrijving die millennial ouders over hun generatie geven overeen met bevindingen uit eerder onderzoek, zoals het individualisme, idealisme, een grote waarde hechten aan zelfontwikkeling en een sterk identiteitsgevoel (Lantos, 2014; Syrett & Lammiman, 2003; Valentine & Powers, 2013). Het lijkt er daarom op dat de millennial zichzelf en zijn leeftijdsgenoten goed weet in te schatten, waardoor het aannemelijk is dat zij een duidelijk beeld van zichzelf als ouder weten te presenteren.

In het kader van transparantie zullen de beperkingen van dit onderzoek besproken worden. Ten eerste is het gender van de respondenten niet evenredig verdeeld, waardoor het geschetste beeld overwegend uit de ervaring van moeders komt. Ook is er sprake van een kleine spreiding in leeftijden, gezien de geboortejaren van de respondenten tussen 1982 en 1986 liggen. Overigens valt dit te verklaren door de leeftijdsgrens van het kind die gehanteerd werd en het feit dat millennials, in vergelijking met voorgaande generaties, over het algemeen later kinderen krijgen (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2018). Door de kwalitatieve aard van het onderzoek is het niet wenselijk de uitkomsten te generaliseren naar de populatie van millennial ouders in het algemeen. Het onderzoek kan daarom worden opgevat als een verzameling van opvattingen van verschillende millennial ouders, die tezamen een eerste beeld schetsen van deze generatie in hun rol als ouder en hun opvoedidealen.

Ten tweede is er in onderzoek een kans op sociaal wenselijke antwoorden van de respondent. Zo wordt de autoritatieve opvoedstijl gezien als de meest wenselijke manier van opvoeden (Kuppens & Ceulemans, 2018), waardoor het niet onwaarschijnlijk is dat ouders aangeven dat zij hieraan voldoen. De onderzoekers hebben de kans op sociaal wenselijke antwoorden geprobeerd te minimaliseren door gebruik te maken van een semi-gestructureerd interview en door de respondenten met een objectieve houding in een veilige omgeving te interviewen.

Op basis van de resultaten, conclusies en beperkingen van het onderzoek zijn er een aantal aanbevelingen voor vervolgonderzoek. Een grootschalig vervolgonderzoek naar de opvoedidealen van millennial ouders, waarbij een steekproef met adequate spreiding in sekse en leeftijd onderzocht wordt, zal een completer beeld van deze generatie schetsen. Verder is in

het onderzoek opgevallen dat de millennial ouder veel aan zelfreflectie doet en hier veel waarde aan hecht. Voor professionals in het pedagogisch werkveld die met millennial ouders werken lijkt een vervolgonderzoek naar de rol van zelfreflectie op de rol als ouder van meerwaarde. Hierin kan worden onderzocht hoe zelfreflectie van invloed is op het zijn van een goede ouder en hoe de ouder hier door de professional in gestimuleerd kan worden, zodat kinderen in een zo optimaal mogelijke omgeving kunnen opgroeien.

Referenties

- Andert, D. (2011). Alternating leadership as a proactive organizational intervention: Addressing the needs of the baby boomers, generation xers and millennials. *Journal of Leadership, Accountability & Ethics*, 8, 67-83. Geraadpleegd op 23-2-2019, van <http://na-businesspress.homestead.com/JLAE/Andert84Web.pdf>.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Baumrind, D. (1966). Effects of Authoritative Parental Control on Child Behavior. *Child Development*, 37(4), 887-907. doi:10.2307/1126611
- Boeije, H. (2016). *Analyseren in kwalitatief onderzoek, denken en doen*. Amsterdam: Boom.
- Bolton, R. N., Parasuraman, A., Hoefnagels, A., Migchels, N., Kabadayi, S., Gruber, T., Komarova Loureiro, Y., & Solnet, D. (2013). Understanding Generation Y and their use of social media: a review and research agenda. *Journal of Service Management*, 24, 245-267. doi:10.1108/09564231311326987
- Cairns, K., Johnston, J., & MacKendrick, N. (2013). Feeding the 'organic child': Mothering through ethical consumption. *Journal of Consumer Culture*, 13, 97-118. doi:10.1177/1469540513480162
- Campbell, J., & Gilmore, L. (2007). Intergenerational continuities and discontinuities in parenting styles. *Australian Journal of Psychology*, 59, 3, 140-150. doi:10.1080/00049530701449471
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018). *Vrouwen worden steeds later moeder*. Geraadpleegd op 2-7-2019, via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/05/vrouwen-steeds-later-moeder>
- Costa, A. P., & Bidell, M. (2017). Modern Families: Parenting desire, intention, and experience among Portuguese lesbian, gay, and bisexual individuals. *Journal of Family Issues*, 38, 500-521. doi:10.1177/0192513X16683985
- Deal, J., Altman, D., & Rogelberg, S. (2010). Millennials at work: what we know and what we need to do (if anything). *Journal of Business & Psychology*, 25, 191-199. doi:10.1007/s10869-010-9208-z
- De Ruyter, D. J. (2003). The Importance of Ideals in Education. *Journal of Philosophy of Education*, 37, 467-482. doi:10.1111/1467-9752.00339
- Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Mesman, J. (2016). Gender-differentiated parenting revisited: Meta-analysis reveals very few differences in parental control of boys and girls. *PLoS ONE*, 11, 7. doi:10.1371/journal.pone.0159193

- Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., & Mesman, J. (2018). The Gendered Family Process Model: An Integrative Framework of Gender in the Family. *Archives of Sexual Behavior*, 47, 4, 877-904. doi:10.1007/s10508-018-1185-8
- Erzinger, A. B., & Steiger, A. E. (2014). Intergenerational transmission of maternal and paternal parenting beliefs: The moderating role of interaction quality. *European Journal of Developmental Psychology*, 11(2), 177-195. doi:10.1080/17405629.2013.870070
- Gillies, V. (2008). Perspectives on Parenting Responsibility: Contextualizing Values and Practices. *Journal of Law and Society*, 35, 95-112. doi:org/10.1111/j.1467-6478.2008.00416.x
- Howe, N., & Strauss, W. (2009). *Millennials rising: The next great generation*. New York: Random House.
- Immordino-Yang, M. H., Christodoulou, J. A., & Singh, V. (2012). Rest is not idleness: implications of the brain's default mode for human development and education. *Perspectives on Psychological Science*, 7, 352-364. doi:798702656
- Konrath, S. H., O'Brien, E. H., & Hsing, C. (2011). Changes in dispositional empathy in American college students over time: a meta-analysis. *Personality and Social Psychology Review*, 15, 180-198. doi: 10.1177/1088868310377395
- Kowske, B., Rasch, R., & Wiley, J. (2010). Millennials' (lack of) attitude problem: an empirical examination of generational effects on work attitudes. *Journal of Business & Psychology*, 25, 265-279. doi:10.1007/s10869-010-9171-8
- Kuppens, S., & Ceulemans, E. (2018). Parenting Styles: A Closer Look at a Well-Known Concept. *Journal of Child and Family Studies*, 28, 168–181. doi:10.1007/s10826-018-1242-x
- Lantos, G. P. (2014). Marketing to Millennials: Reach the Largest and Most Influential Generation of Consumers Ever. *Journal of Consumer Marketing*, 31(5), 401-403, doi:org/10.1108/JCM-03-2014-0909
- Lerner, C. (2015). Parenting in the 2000s: Learning from Millennial moms and dads. *Zero to Three*, 36, 2–7. doi:EJ1123866
- Li, H. R. Y., & Wong, W. Y. (2016). Gender-Typed Play and Social Abilities in Boys and Girls: Are They Related? *Sex Roles*, 74, 9-10, 399-410. doi:10.1007/s11199-016-0580-7
- MacPhee, D., & Prendergast, S. (2019). Room for Improvement: Girls' and Boys Home Environment are Still Gendered. *Sex Roles*. 80, 5-6, 332-346. doi:org/10.1007/s11199-018-0936-2
- Martínez-Andrés, M., Bartolomé-Gutiérrez, R., Rodríguez-Martín, B., Pardo-Guijarro, M. J.,

- & Martínez-Vizcaíno, V. (2017). “Football is a boys’ game”: children’s perceptions about barriers for physical activity during recess time. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 12, 1, doi:10.1080/17482631.2017.1379338
- Moser, C., Chen, T., & Schoenebeck, S. Y. (2017). Parents’ and Children’s Preferences about Parents Sharing about Children on Social Media. *CHI '17 Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. 5221-5225. doi:10.1145/3025453.3025587
- Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen. (2017). *Beroepscode van de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen*. Geraadpleegd op 1-4-2019, van <https://www.nvo.nl/beroepscode-en-tuchtrecht.aspx>
- Nikiforidis, L., Durante, K. M., Redden, J. P., & Griskevicius, V. (2018). Do mothers spend more on daughters while fathers spend more on sons? *Journal of Consumer Psychology*, 28, 149-156. doi:10.1002/jcpy.1004
- Odenweller, K. G., Booth-Butterfield, M., & Weber, K. (2014). Investigating Helicopter Parenting, Family Environments, and Relational Outcomes for Millennials. *Communication Studies*, 65, 407-425. doi:10.1080/10510974.2013.811434
- Pynn, S. R., Neely, K. C., Ingstrup, M. S., Spence, J. C., Carson, V., Robinson, Z., & Holt, N. L. (2018). An intergenerational qualitative study of the good parenting ideal and active free play during middle childhood. *Children's Geographies*. 17, 3, 266-277. doi:10.1080/14733285.2018.1492702
- Ray, J. A. (2013). Today’s Young Families: Successful strategies for engaging millennial parents. *Childhood Education*, 89, 5, 332-334. doi:10.1080/00094056.2013.830920
- Riggle, N. (2017). Personal Ideals as Metaphors. *Journal of the American Philosophical Association*, 3(3), 265–283. doi:10.1017/apa.2017.30
- Ritch, E. L., & Brownlie, D. (2016). Doing it for the kids: the role of sustainability in family consumption. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 44, 11, 1100-1117. doi:10.1108/IJRDM-08-2015-0136
- Saguy, A. C., & Williams, J. A. (2019). Reimagining gender: Gender neutrality in the news. *Signs*. 44, 2, 465-489. doi:10.1086/699369
- Sieckelinck, S. & De Ruyter, D.J. (2009). Mad about ideals: Educating children to become reasonably passionate. *Educational Theory*, 59, 181-196. doi:10.1111/j.1741-5446.2009.00313.x
- Spruijt, A. M., Dekker, M. C., Ziermans, T. B., & Swaab, H. (2019). Linking parenting and

- social competence in school-aged boys and girls: Differential socialization, diathesis-stress, or differential susceptibility? *Frontiers in Psychology*, 9.
doi:10.3389/fpsyg.2018.02789
- Syrett, M., & Lammiman, J. (2003). Catch them if you can. *Director*, 57, 3, 0-76.
- Twenge, M. J., Konrath, S., Foster, J. D., Campbell, W. K., & Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the narcissistic personality Inventory. *Journal of Personality*, 76, 875–902. doi:0.1111/j.1467-6494.2008.00507.x
- Valentine, D. B., & Powers, T. L. (2013). Generation Y values and lifestyle segments. *Journal of Consumer Marketing*, 30, 7, 597-606. doi:10.1108/JCM-07-2013-0650
- Veenhoven, R. (1984). Conditions of happiness. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company.
- Wang, W., & Taylor, P. (2011). *For millennials, parenthood trumps marriage*. Washington DC: Pew Research Center. Geraadpleegd op 25-2-2019, van <http://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/3/2011/03/millennials-marriage.pdf>
- Wilson, E. K., Dalberth, B. T., & Koo, P. H. (2010). “We’re the Heroes!”: Fathers’ Perspectives on Their Role In Protecting Their Preteenage Children from Sexual Risk. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 42, 117–124, doi:10.1363/4211710
- Wood, W., & Eagly, A. H. (2012). Chapter two - Biosocial Construction of Sex Differences and Similarities in Behavior. *Advances in experimental social psychology*. 46, 55-123. doi:10.1016/B978-0-12-394281-4.00002-7
- Young, A. M., & Hinesly, M. D. (2012). Identifying Millennials’ key influencers from childhood: insights into current consumer preferences. *Journal of Consumer Marketing*, 29, 46-155. doi:10.1108/07363761211206393